

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВСП «ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЕКОНОМІКИ, ПРАВА ТА
ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЗУНУ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВСП «ФКЕПТ ЗУНУ»

Василь МАРТИНЮК

20 23 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

З ДИСЦИПЛІНИ

«Конституційне право зарубіжних країн»

Освітньо-професійний ступінь – «фаховий молодший бакалавр»

Галузь знань: 08 «Право»

Спеціальність: 081 «Право»

Освітньо-професійна програма: «Право»

Циклова комісія юридичних дисциплін

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практичні семінарські	Самостійна робота	Загальний обсяг, годин	Екзамен/ залік
Денна	3	6	30	30	30	90	залік

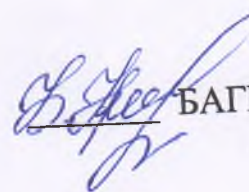
Тернопіль – 2023 р.

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки фахового молодшого бакалавра галузі знань 08 «Право», спеціальності 081 «Право», затвердженої Педагогічною радою ФКЕПТ ЗУНУ «30» червень 20 21 р.

Робоча програма складена Процків Н.О.

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії юридичних дисциплін, протокол № 1 від 28 серпня 20 23 р.

Голова циклової комісії

БАГРІЙ І.П.

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Конституційне право зарубіжних країн»

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>Денна форма навчання</i>
Модулів - 3	Галузь знань 08 «Право»	Нормативна
	Спеціальність: 081 «Право»	Рік підготовки 3-й
		Семестр 6-й
Загальна кількість годин - 90	Освітньо-професійна програма “Право”	Лекції (30 год.)
		Практичні (30год.)
		Самостійна робота (30 год.)
	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Вид контролю: залік

2.МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1 Метою вивчення дисципліни “Конституційне право зарубіжних країн” є послідовний та систематичний розгляд основних інститутів державного права зарубіжних країн, засвоєння основних особливостей організації діяльності органів державної влади, а також виявлення закономірностей та особливостей здійснення державної влади та місцевого самоврядування в зарубіжних державах.

2.2. Завданнями дисципліни є:

- ознайомлення студентів з предметом, джерелами, та суб'єктами конституційного права зарубіжних країн;
- опанування найважливіших категорій та положень науки конституційного права, основних принципів та форм організації та здійснення державної влади;
- засвоєння основних понять і положень конституційного права зарубіжних країн якгалузі права;

- вивчення історії світового розвитку конституцій, порядок прийняття, внесення змін та доповнень до конституцій в зарубіжних країнах;
- засвоєння конституційно-правових основ суспільного ладу, територіального устрою держави, конституційно-правового статусу людини і громадянина тощо;
- формування у студентів навиків та умінь роботи із законодавством зарубіжних країн, оцінювати сучасні тенденції розвитку правових інститутів у різних державах;
- виклад фактичного матеріалу в обсязі, передбачуваному навчальною дисципліною;
- виявлення аналогій і паралелей між найбільш розвиненими правовими системами минулого і сучасними правовими системами.

У результаті вивчення дисципліни у студента мають бути сформовані такі предметні компетентності:

- вміння визначати характерні риси різних державно-правових систем світу, називати країни, які належать до цих систем, порівнювати їх; здатність визначати особливості та структуру законодавства країн, що належать до різних державно-правових систем світу;
- готовність характеризувати особливості формування, структуру та діяльність органів законодавчої влади (парламентів), органів виконавчої влади (урядів), голів держав (президентів), органів самоврядування та місцевого управління країн, що належать до різних державно-правових систем світу; визначати повноваження та межі компетенції основних органів влади;
- вміння визначати особливості статусу особи, громадянина, іноземця та біженця в законодавстві різних країн світу;
- готовність характеризувати особливості виборчого законодавства та процедури виборів в країнах, що належать до різних державно-правових систем світу;
- здатність класифікувати держави за різними державно-правовими ознаками, пояснювати класифікацію;
- готовність застосовувати набуті знання при складанні характеристики державно-правових систем різних країн.

- **ВМІТИ**
- визначати характерні риси різних державно-правових систем світу, називати країни, які належать до цих систем, порівнювати їх правову систему;
- визначати особливості та структуру законодавства країн, що належать до різних державно-правових систем світу;
- характеризувати особливості формування, структуру та діяльність органів законодавчої влади (парламентів), органів виконавчої влади (урядів), голів держав (президентів), органів самоврядування та місцевого управління країн, що належать до різних державно-правових систем світу.

систем світу; визначає повноваження та межі компетенції основних органів влади;

- аналізувати особливості статусу особи, громадянина, іноземця та біженця в законодавстві різних країн світу;
- застосовувати набуті знання при складанні характеристики державно-правових систем різних країн світу.

Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни :

СК3. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК4. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини

Прогнозовані результати навчання :

ПРН 14. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

ПРН 15. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1.

Тема 1. Конституційне право зарубіжних країн як галузь права, наука та навчальна дисципліна .

Конституційне право зарубіжних країн в системі публічного права. Взаємодія державного права зарубіжних країн з іншими правовими науками. Конституційне право зарубіжних країн як галузь права, як наука і навчальна дисципліна. Конституційно- правові методи. Функції державного права зарубіжних країн. Сучасні правові системи та їх особливості. Поняття суб'єкта державно-правових відносин та їх види. Конституційно- правові відносини, їх зміст та види. Джерела державного права зарубіжних країн. Система державного права зарубіжних країн та структура відповідного навчального курсу. Формування конституційного права як самостійної галузі юридичної науки. Норми конституційного права зарубіжних країн, їх особливості. Інститути конституційного права зарубіжних країн, їх види.

Тема 2. Конституції зарубіжних країн .

Поняття Конституції в зарубіжних країнах. Основні етапи конституційного розвитку сучасних держав, їх особливості та відмінності. Сутність, зміст Конституції. Конституційні норми, їх види. Структура Конституції. Види Конституцій. Порядок прийняття і внесення змін до Конституції. Способи прийняття Конституції. Процедура прийняття

Конституції. Термін дії Конституції.

Тема 3. Основи правового статусу особи в зарубіжних країнах.

Поняття правового статусу особи. Елементи правового статусу людини і громадянина. Конституційно-правовий інститут громадянства. Поняття громадянства і підданства. Юридичні норми, що регулюють інститут громадянства. Підстави набуття громадянства. Підстави припинення громадянства. Правове положення іноземних громадян та осіб без громадянства. Класифікація прав і свобод людини і громадянина. Юридичні гарантії прав і свобод людини. Міжнародно-правові акти щодо захисту основних прав і свобод людини. Обов'язки громадянина.

Тема 4. Політичні партії та партійні системи в зарубіжних країнах

Поняття політичної партії. Ознаки політичної партії. Внутрішня організація партій. Діяльність політичних партій. Юридичні процедури при створенні партій. Реєстрація політичних партій. Фінансування політичних партій. Види політичних партій. Партійні системи. Види партійних систем.

Змістовий модуль 2

Тема 5. Вибори та референдуми в зарубіжних країнах.

Поняття інституту виборів, система його норм. Правове регулювання підготовки і проведення виборів. Виборчі системи та їх види. Обчислення виборчої квоти. Додаткові правила розподілу мандатів при пропорційній системі. Контроль за проведенням виборів. Поняття референдуму. Поняття плебісциту. Ініціатива референдуму. Організація референдуму. Визначення результатів референдуму. Види референдуму і його правові наслідки. Результати референдуму.

Тема 6. Форми держави в зарубіжних країнах.

Форми територіального устрою держави. Поняття унітарної держави. Адміністративно-територіальний поділ унітарних держав. Форми унітарних держав. Автономні державні утворення. Види автономій. Поняття федерації. Виникнення федеративних держав і їх структура. Суб'єкти федерації та їх правове положення. Територіальні утворення. Розмежування предметів відання федерації і її суб'єктів. Форми участі суб'єктів федерації у вирішенні загальнодержавних питань. Поняття державного режиму. Види та характеристика державних режимів.

Тема 7. Глава держави в зарубіжних країнах .

Поняття глави держави. Монарх — глава держави. Порядок (система) престолонаслідування. Особливості спадкування престолу. Правове положення монарха. Особливості прав, пільг, привілеїв. Президент — поняття та форми президентури. Законодавчі вимоги до кандидатів на пост президента, термін повноважень. Способи обрання президента. Повноваження глави держави. Президент як гарант конституції. Роль президента у формуванні вищих органів держави. Глава держави — верховний головнокомандувач. Президент як гарант прав і свобод громадян. Дорадчі органи при президенті. Відповідальність президента. Форми імпічменту.

Тема 8. Виконавча влада в зарубіжних країнах.

Поняття уряду. Склад уряду. Прем'єр міністр та міністри. Органи, що діють при уряді. Види урядів. Способи формування уряду. Умови призначення міністрів. Повноваження уряду. Урядова правотворчість. Відповідальність уряду і його членів. Імпічмент міністрів. Парламентський контроль за діяльністю органів виконавчої влади. Взаємовідносини між органами законодавчої і виконавчої влади.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

Тема 9. Органи законодавчої влади в зарубіжних країнах

Поняття законодавчої влади. Поняття парламенту. Структура парламенту. Формування палат парламенту. Припинення повноважень палат. Підстави розпуску парламенту. Внутрішня організація парламенту. Органи парламенту. Правове положення члена парламенту. Обов'язки депутата. Порядок роботи парламенту. Сесії і засідання парламенту. Повноваження парламенту. Парламенти з необмеженими повноваженнями, з обмеженими повноваженнями і консультативні парламенти. Контроль парламенту. Парламентські слухання. Парламентські розслідування. Законодавчий процес. Стадії законодавчого процесу. Спеціальні парламентські процедури.

Тема 10. Судова влада в зарубіжних країнах

Поняття судової влади. Системи судової влади. Форми діяльності судової влади. Місце судової влади в системі органів державної влади та управління. Судові органи в зарубіжних країнах. Суди загальної юрисдикції. Суди, органи конституційної юрисдикції. Спеціальні суди. Адміністративна юстиція. Порядок створення судів. Конституційне регулювання судової влади. Конституційно-правовий статус суддів.

Тема 11. Місцеве управління та самоврядування в зарубіжних країнах .

Поняття місцевого самоврядування. Поняття місцевого управління. Функції та принципи місцевого самоврядування. Моделі місцевого самоврядування. Конституційні основи місцевого самоврядування. Система

органів місцевого самоврядування. Форми діяльності органів місцевого самоврядування. Взаємодія органів місцевого самоврядування і управління.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назви змістових модулів і тем	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН		
		Лекції	Практичні	Самостійна робота
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1.				
1.	Конституційне право зарубіжних країн як галузь права, наука та навчальна дисципліна .	2	2	2
2.	Конституції зарубіжних країн	4	4	4
3.	Основи правового статусу особи в зарубіжних країнах	2	2	2
4.	Політичні партії та партійні системи в зарубіжних країнах	2	2	2
Змістовий модуль 2.				
5.	Вибори та референдуми в зарубіжних країнах	4	4	4
6.	Форми держави в зарубіжних країнах	2	2	2
7.	Глава держави в зарубіжних країнах	4	4	4
8	Виконавча влада в зарубіжних країнах	2	2	2

Змістовний модуль 3				
9.	Органи законодавчої влади в зарубіжних країнах	2	2	2
10	Судова влада в зарубіжних країнах	2	2	2
11	Місцеве управління та самоврядування в зарубіжних країнах .	4	4	4
Всього		30	30	30

5.Плани практичних занять з курсу

Практичне заняття № 1

ТЕМА №1. Конституційне право зарубіжних країн, як галузь права, наука та навчальна дисципліна.

Мета: розкрити науково-методологічні засади курсу; завоїти поняття предмету, методу, принципів Конституційного права зарубіжних країн, проаналізувати характерні риси розвитку правовідносин.

Питання для обговорення:

1. Становлення та розвиток конституційного права як галузі права.
2. Поняття, предмет та метод правового регулювання конституційного права в зарубіжних країнах.
3. Джерела конституційного права поняття та загальна характеристика окремих видів.
4. Система конституційного права: поняття та характеристика складових елементів (загальних принципів, норм права, інститутів).
5. Конституційно-правові відносини: поняття, зміст, характеристика елементів.
6. Конституційне право як наука: поняття, предмет, метод.
7. Конституційне право як навчальна дисципліна.

Практичне заняття № 2

ТЕМА №2. Конституції зарубіжних країн

Мета: розкрити поняття конституції. Розглянути конституцію в матеріальному та формальних значеннях Соціальне призначення та роль конституції. Проаналізувати різноманітні підходи до класифікації функцій конституцій, адже вони поширюються на майже всі сфери суспільного життя, а тому диференціюються за різними ознаками.

Питання для обговорення:

1. Поняття, ознаки та сутність зарубіжних конституцій. Функції конституцій та їх характеристика.
2. Класифікація конституцій зарубіжних країн: мета та критерії класифікації.
3. Об'єкт конституційного регулювання. Дія конституцій.
4. Форма і структура конституцій.
5. Способи прийняття та розробки конституцій в зарубіжних країнах. Установчі збори (Конституції Італії, Індії). Окротройовані конституції. Порядок внесення змін і доповнень до конституцій у зарубіжних країнах.

Практичне заняття № 3

ТЕМА №3. Основи правового статусу особи в зарубіжних країнах

Мета: засвоїти поняття прав. Зрозуміти ідея про рівність і вільність людини від народження, що їй належить ряд невідчужуваних (природних) прав. Вивчити правові гарантії конституційних прав і свобод громадян.

Питання для обговорення:

1. Історичний розвиток прав і свобод, дуалізм правового статусу особи; способи визначення у правосуб'єктності.
2. Зміст та способи визначення правового положення людини.
3. Громадянство (підданство): поняття, характерні риси, порядок набуття. Політична правоздатність. Порядок припинення громадянства: вихід, втрата, позбавлення (денатуралізація, денаціоналізація).
4. Сутність демократичних прав і свобод. Методи визначення об'єму правосуб'єктності. Положення про формально – юридичну рівність. Правові обмеження прав громадян по політичним мотивам.
5. Класифікація конституційних прав і свобод.

6. Судовий та інший юридичний захист прав і свобод. Механізм реалізації та захист прав і свобод.
7. Поняття і види правових гарантій конституційних прав і свобод в зар
8. Конституційні обов'язки і конституційна відповідальність громадян.

Практичне заняття № 4

Тема 4. Політичні партії та партійні системи в зарубіжних країнах.

Мета: з'ясувати поняття політичної партії. Зрозуміти класифікацію політичних партій . Засвоїти функції політичних партій. Зрозуміти систему політичних партій

Характерною рисою політичного життя демократичних держав є політичний плюралізм, або багатопартійність. Політичний плюралізм - це легальна діяльність різних політичних партій.

Питання для обговорення:

1. Основи та межі правового регулювання громадських об'єднань.
2. Поняття політичних партій, їх сутність, функції, організація,
3. Класифікація політичних партій. Сучасні партійні системи.
4. Правовий статус об'єднань.т
5. Конституційно-правове регулювання релігійних відносин та їх вплив на політичне життя

Змістовий модуль 2.

Практичне заняття № 5

Тема 5. Вибори та референдум в зарубіжних країнах.

Мета: зрозуміти потребу проведення виборів , поняття виборчого права, яке є однією з основних підгалузей галузі конституційного права. Засвоїти програму виборчого процесу та його стадії. Референдум.

Питання для обговорення:

1. Принцип народного суверенітету. Співвідношення безпосередньої і представницької демократії. Основні форми безпосереднього народовладдя.
2. Поняття, соціальна функція та види виборів. Періодичність виборів.
3. Виборче право: поняття та основні принципи. Виборчі кваліфікації(цензи).

4. Виборчий процес, його основні стадії.
5. Сучасні виборчі системи.
6. Референдуми в зарубіжних країнах: поняття, види, порядок проведення. Формула референдуму.
7. Інші форми безпосереднього народовладдя в зарубіжних країнах.

Практичне заняття № 6

Тема 6. Доказ (доведення) у публічному виступі. Мистецтво доведення у змагальному судовому процесі 4 год.

Мета: розкрити мистецтво доведення у змагальному судовому процесі; висвітлити принципи, прийоми та види полеміки як форми ораторського мистецтва; охарактеризувати види судового допиту та стратегію судового ритора.

Питання для обговорення:

1. Головні формально-логічні закони мислення та публічного виступу.
2. Поняття, структура та основні види доказу (доведення) в публічному виступі.
3. Правила і помилки у висуненні тези, аргументації та демонстрації.
4. Спростування.
5. Доведення як ключовий фактор у судовій практиці: мета, елементи предмету доведення в суді. Класифікація доказів (особисті й речові, обвинувальні й виправдовувальні, первинні і похідні, прямі та непрямі: а) достовірність доказів; б) проблема раціонального й переконливого розподілу доказів у промові).

Практичне заняття № 7

Тема 7. Полеміка в діяльності юриста. Роль та значення полеміки в судовому слідстві.

Мета: висвітлити принципи, прийоми та види полеміки як форми ораторського мистецтва; охарактеризувати види судового допиту та стратегію судового ритора.

Питання для обговорення:

1. Полеміка як форма ораторського мистецтва: сутність, особливості, принципи, прийоми, загальні правила.
2. Види полемічних «хитрощів» у полеміці та шляхи їх нейтралізації.
3. Полемічний початок судового допиту. Види судового допиту (основний, повторний, додатковий).
4. Методи проведення допиту (прямий, перехресний, шаховий).
5. Допит обвинуваченого, свідків і потерпілих. Тактика судового допиту.
6. Допит експерта. Особливості допиту експерта в суді.

Змістовий модуль 3.

Практичне заняття № 8

Тема 8. Обвинувальна промова прокурора: підготовка, композиція

Мета: розкрити особливості, складові елементи структури та стратегію підготовки тавиголошення обвинувальної промови прокурором.

Питання для обговорення:

1. Зміст і побудова обвинувальної промови.
2. Обвинувальна промова та її структура:
  - 2.1. вступна частина;
  - 2.2. фабула справи (виклад фактичних обставин злочину);
  - 2.3. аналіз та оцінка доказів;
  - 2.4. обґрунтування кваліфікації злочину та характеристика особи підсудного;
  - 2.5. обґрунтування пропозицій про міру покарання, цивільний позов;
  - 2.6. аналіз причин та умов, що сприяли вчиненню злочину;
  - 2.7. заключна частина промови.
3. Репліка прокурора.

Практичне заняття № 9

Тема 9 . Захисна промова адвоката: етапи підготовки, структура виступу

Мета: розкрити особливості, складові елементи структури та стратегію підготовки тавиголошення захисної промови адвоката.

Питання для обговорення:

1. Зміст та побудова захисної промови.
2. Структура захисної промови:
  - 2.1. вступна частина промови захисника;
  - 2.2. установлення фактичних обставин справи; аналіз і оцінка доказів;
  - 2.3. обґрунтування кваліфікації злочину;
  - 2.4. характеристика адвокатом особи підсудного;
  - 2.5. заключна частина захисної промови. Репліка адвоката.
3. Роль, значення, місце захисної промови у підготовці та здійсненні судового процесу.

6. Самостійна робота з дисципліни «Конституційне право зарубіжних країн»

Самостійна робота студента (СРС) – це діяльність, яку студенти виконують самостійно під методичним керівництвом і контролем викладача без його

прямої участі. Самостійна робота спрямована на більш глибоке вивчення студентами важливих питань навчальної практики курсу.

1.	Методи вивчення конституційного права зарубіжних країн.
2	Конституційне право України та Конституційне право зарубіжних країн їх співвідношення
3	Предмет регулювання конституційного права зарубіжних країн.
4	Властивості Конституції. Конституція - політичний документ.
5	Зародження ідеї прав людини.
6	Закріплення правового статусу особи
7	Поняття «права людини» і «права громадянина» та їх співвідношення.
8	Правове регулювання ролі партій у суспільстві і державі
9	Поняття виборчого права. Сутність виборів.
10	Поняття форми держави.
11	Поняття форми державного правління
12	Загальні ознаки республіканської форми правління.
13	Поняття глави держави. Повноваження глави держави.
14	Повноваження глави держави.
15	Поняття уряду. Склад уряду.
16	Поняття судової влади.
17	Системи судової влади.
18	Принципи організації і діяльності правосуддя.
19	Поняття місцевого самоврядування

7.МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Вивчення дисципліни передбачає наявність трьох рубіжних атестацій (контролю) в межах загального обсягу годин і проведення підсумкового контролю у вигляді заліку.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни **«конституційне право зарубіжних країн»** визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Рубіжна атестація №1	Директорська контрольна робота №2	Середній бал №3	Разом
----------------------	-----------------------------------	-----------------	-------

20%	50%	25%	100%
-----	-----	-----	------

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінка за 100-бальною шкалою /ECTS	Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти	Рівень компетентност
------------------------------------	-------------------------------	--	----------------------

Оцінка		Критерії оцінювання навчальних досягнень	
90-100 А	Відмінно	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.	Високий (творчий) рівень
85-89 В	Дуже добре	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	Достатній рівень
75-84 С	Добре	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	

65-74 D	Задовільно	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.	Середній рівень
60-64 E	Достатньо	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.	
35-5 FX	Незадовільно	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.	Низький рівень
1-34 F	Незадовільно	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом, та в здобувача освіти відсутні елементарні як теоретичні знання так і практичні вміння	Незадовільний рівень

11. Шкала оцінювання:

Оцінка за 100-бальною шкалою	За національною шкалою		Оцінка за шкалою ECES	Рівень компетентності
	екзамен	залік		
90-100	5 (відмінно)		A	Високий (творчий) рівень
85-89	4 (дуже добре)		B	
75-84	4 (добре)	Зараховано	C	Достатній рівень
65-74	3 (задовільно)		D	Середній рівень
60-64	3 (достатньо)		E	
35-39 (незадовільний рівень)	2 (незадовільно з можливістю повторного складання екзамену)	Незараховано (з можливістю повторного складання заліку)	FX	Низький рівень

1-34	2 незадовільноз обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	Незараховано (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	X	Незадовільн ий рівень
------	--	--	---	--------------------------

12. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- 1.Тексти лекцій(друкований та електронний варіант)
- 2.Плани проведення практичних – друкований та електронні варіанти.
- 3.Завдання для практичних занять.
- 4.Тематичний план проведення занять з дисципліни.
- 5.Завдання модульних контрольних робіт.
- 6.Завдання для самостійних роботи та методичні вказівки до їх виконання.
7. Тести для перевірки занять студентів
- 8.Критерії оцінювання завдань студентів
9. Презентаційні матеріали.

13. Рекомендована література

1. Закоморна К.О. Посібник для підготовки до іспиту з державного (конституційного) права зарубіжних країн. Харків: Право, 2021. 270 с.
- 2.Закоморна К.О. Поняття децентралізації публічної влади у вітчизняній та зарубіжній доктрині *The Journal of Eastern European Law / Журнал східноєвропейського права*. 2019. №60. С. 57 – 63. 19.
- 3.Закоморна К.О. Принцип муніципальної автономії як гарантія децентралізації публічної влади. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 2. С. 143 – 147
- 4.Маринів А.В. Системно-структурна організація місцевого самоврядування у Французькій Республіці: монографія. Харків: Право, 2020
- 5.. Савчин М. В. Сучасні тенденції конституціоналізму у контексті глобалізації та правового плюралізму: монографія. Х.: Право, 2018. 440 с.
- 6..Шаповал В. М. Конституційне право зарубіжних країн. Академічний курс: підручник. К.: Юрінком Інтер, 2018. 464 с.

7. Шаповал В.М. Конституційне право зарубіжних країн. Академічний курс: підручник. – К.:Юрінком Інтер, 2020. - 464 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Європейський Парламент (European Parliament) [Електронний ресурс] - Режим доступу <http://www.europarl.europa.eu/offices/en/default.htm>
2. Європейський Союз: актуальні проблеми та політика (Key Topics and EU politics) [Електронний ресурс] - Режим доступу www.europarl.eu.int/topics/en/default.htm
3. Міжпарламентський Союз: база даних парламентської літератури (IPU — ParLit database)[Електронний ресурс] - Режим доступу <http://www.ipu.org/parline-e/parlinesearch.asp>
4. Національна парламентська бібліотека України Електронний ресурс – Режим доступу: <http://nplu.org/>
5. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського Електронний ресурс – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
6. Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)» Електронний ресурс – Режим доступу: <http://www.nau.ua>
7. Офіційний сайт Верховної Ради України Електронний ресурс – Режим доступу: <http://portal.rada.gov.ua/>
8. Офіційний сайт Президента України Електронний ресурс – Режим доступу: <http://president.gov.ua>
9. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України Електронний ресурс – Режим доступу: <http://kmu.gov.ua>
10. Офіційний сайт Конституційного Суду України Електронний ресурс – Режим доступу: <http://ccu.gov.ua>
11. Офіційний сайт Британського Парламенту Електронний ресурс – Режим доступу: <http://www.parliament.uk/>
12. Офіційний сайт Бундестагу Німеччини Електронний ресурс – Режим доступу: <http://www.bundestag.de/>
13. Офіційний сайт Сенату США Електронний ресурс – Режим доступу: <http://www.senate.gov/>
14. Офіційний веб-сайт Палати Представників США Електронний ресурс – Режим доступу: <http://www.house.gov/>
15. Офіційний веб-сайт Президента США Електронний ресурс – Режим доступу: <http://www.whitehouse.gov/>
16. Офіційний веб-сайт Парламенту Республіки Франція Електронний ресурс – Режим доступу: <http://www.parlement.fr/index.html>